

HandläggareBarbro Karlsson
Telefon: 08-508 36 218**Till**Äldrenämnden
Den 25 april 2023

Central entreprenadupphandling av vård- och omsorgsboenden

Förslag till vård- och omsorgsboende att ingå i kommande central upphandling av entreprenad drift

Förvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till vård- och omsorgsboende att ingå i kommande central entreprenadupphandling och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för vidare beslut.
2. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att ge äldrenämnden i uppdrag att ansvara för genomförande av centralupphandling av entreprenad drift för det vård- och omsorgsboende som anges i detta ärende.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att äldrenämnden får justera antalet boenden om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara uppenbart olämpligt att inkludera boendet, eller om något ytterligare boende ska läggas till i upphandlingen.
4. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med punkt 2, uppdrar äldrenämnden till äldreförvaltningen att genomföra upphandlingen i enlighet med äldrenämndens delegationsordning.
5. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Stockholms stad införde ett valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden den 1 juli 2008. Kommunfullmäktige beslutade i samband med det att driften av vård- och omsorgsboenden, i förekommande fall, ska upphandlas genom centrala

entreprenadupphandlingar. Beslut om vilka vård- och omsorgsboenden som ska ingå i en central entreprenadupphandling fattas av kommunfullmäktige.

I budget 2023 beslutades att ansvaret för genomförande av centrala entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgsboenden åter flyttas från kommunstyrelsen till äldrenämnden.

I detta ärende föreslås Hornskrokens vård- och omsorgsboende, inklusive Pensionat Hornskroken, ingå i kommande central entreprenadupphandling. Verksamheten drivs sedan den 1 februari 2021 på entreprenad av Stiftelsen Stockholms sjukhem. Organisationens styrelse har dock beslutat att inte förlänga entreprenadavtalet med Stockholms stad.

Äldreförvaltningens bedömning är att Hornskrokens vård- och omsorgsboende lever upp till kraven angående fastighetens status gällande bland annat boendestandard och arbetsmiljö och ser därmed inga hinder för en förnyad upphandling av driften.

Södermalms stadsdelsnämnd har i sitt beslut även framfört en rekommendation om att upphandlingen genomförs som en reserverad upphandling för vissa tjänster enligt bilaga 2 i lag om offentlig upphandling (LOU). Detta i syfte att främja idéburna organisationer.

Mot bakgrund av att det finns flera idéburna aktörer som är verksamma inom äldreomsorgen i Stockholmsområdet ser äldreförvaltningen inga hinder att genomföra en reserverad upphandling avseende driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende.

Det nuvarande entreprenadavtalet avseende Hornskrokens vård- och omsorgsboende löper ut den 31 januari 2024. Mot bakgrund av att det tar minst ett år att genomföra en entreprenadupphandling, från start till ett eventuellt nytt övertagande, behöver arbetet med att ta fram ett upphandlingsdokument påbörjas omgående. Tyvärr finns det dock en uppenbar risk för att en eventuell ny entreprenör inte kommer att hinna ta över driften från och med den 1 februari 2024.

Bakgrund

Stockholms stad införde ett valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden den 1 juli 2008. Kommunfullmäktige beslutade i samband med det att driften av vård- och omsorgsboenden, i förekommande fall, ska upphandlas genom centrala entreprenadupphandlingar. Beslut om vilka vård- och omsorgsboenden som ska ingå i en central entreprenadupphandling fattas av kommunfullmäktige.

Valfrihetssystemet innebär att den enskilde, som genom biståndsbeslut beviljats vård- och omsorgsboende, själv får välja vilket boende denne önskar flytta till. I stadens valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden är ersättningen utformad för att konkurrensneutralitet ska föreligga mellan olika utförare.

Utförare inom stadens valfrihetssystem består i dagsläget av verksamheter som drivs i kommunal regi, av entreprenörer samt av privata utförare.

Upphandlingar av entreprenaddrift av stadens vård- och omsorgsboenden genomförs enligt lag om offentlig upphandling (LOU). Upphandlingarna genomförs sedan 2008 som kvalitetsupphandlingar. Det innebär att det anbud som bedöms vara det ekonomiskt mest fördelaktiga, utifrån tilldelningsgrunden bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, ska antas.

Efter beslut av kommunfullmäktige den 17 oktober 2016 överflyttades ansvaret för genomförande av bland annat centrala entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgsboenden, inom stadens valfrihetssystem, från kommunstyrelsen till äldrenämnden.

I budget 2019 beslutades att kommunstyrelsen skulle återta ansvaret för genomförande av centrala entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgsboenden från äldrenämnden.

I budget 2023 beslutades att ansvaret för genomförande av centrala entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgsboenden åter flyttas från kommunstyrelsen till äldrenämnden.

Den 31 januari 2023 behandlade äldrenämnden en remiss från kommunstyrelsen med anledning av förslag om förnyad upphandling av driften av Linnégårdens vård- och omsorgsboende. Kommunfullmäktige beslutade den 6 mars 2023 att godkänna förslaget att upphandla driften av Linnégårdens vård- och omsorgsboende genom en central entreprenadupphandling. Den upphandlingen kommer att påbörjas inom kort.

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade den 23 mars 2023 att rekommendera äldrenämnden att en central upphandling genomförs avseende driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende, vilket även inkluderar Pensionat Hornskroken. Stadsdelsnämndens beslut omfattar även en rekommendation om att upphandlingen genomförs som en reserverad upphandling för vissa tjänster enligt bilaga 2 i LOU. Detta i syfte att främja idéburna organisationer.

Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att Hornskrokens vård- och omsorgsboende ska ingå i en central entreprenadupphandling, innebär det således att två separata entreprenadupphandlingar kommer att genomföras under året.

Ärendet

I detta ärende föreslås Hornskrokens vård- och omsorgsboende, inklusive Pensionat Hornskroken, ingå i kommande central entreprenadupphandling.

Verksamheten drivs sedan den 1 februari 2021 på entreprenad av Stiftelsen Stockholms sjukhem. Avtalet omfattar flera förlängningsoptioner som tillsammans hade kunnat möjliggöra en total avtalstid till och med den 31 januari 2032. Inför avtalets första förlängningsperiod har dock Stiftelsen Stockholms sjukhem meddelat Södermalms stadsdelsförvaltning att organisationens styrelse den 26 januari 2023 beslutat att inte förlänga entreprenadavtalet med Stockholms stad. Stockholms sjukhem har framfört att orsaken till att organisationen beslutat att inte förlänga avtalet avseende driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende i första hand beror på anbudets, och därmed även på avtalets, ekonomiska förutsättningar.

Det nuvarande avtalet löper därmed ut den 31 januari 2024.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 19 april 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Hornskrokens vård- och omsorgsboende

I enlighet med de anvisningar som äldreförvaltningen tog fram i samband med att ansvaret för centrala entreprenadupphandlingar överfördes från kommunstyrelsen till äldrenämnden 2016, är det viktigt att vård- och omsorgsboenden som föreslås ingå i en central entreprenadupphandling utgörs av stabila verksamheter som inryms i fastigheter som uppfyller ställda krav både vad gäller boendestandard och arbetsmiljö.

Hornskrokens vård- och omsorgsboende är beläget på Södermalm och är inrymt i två fastigheter som är sammanbyggda. Boendet omfattar totalt 53 permanenta platser fördelade på sex våningsplan. Samtliga platser har inriktning mot personer med demenssjukdom. Hornskrokens vård- och omsorgsboende omfattar även Pensionat Hornskroken som är en kommunövergripande verksamhet för

avlastning för anhöriga som vårdar närstående med demenssjukdom. Pensionat Hornskroken inryms i ett separat våningsplan och har fyra korttidsplatser samt dagverksamhet för totalt sex personer per dag.

Enligt de uppgifter som äldreförvaltningen har inhämtat från Södermalms stadsdelsförvaltning, finns det inga större behov av renovering eller ombyggnation av fastigheten under de närmsta åren. Stadsdelsförvaltningens bedömning är att fastigheten uppfyller ställda krav, både vad gäller boendestandard och arbetsmiljö. Fastigheten ägs av Wallenstam AB och nuvarande hyresavtal löper till och med den 30 september 2025.

Mot denna bakgrund är äldreförvaltningens bedömning att Hornskrokens vård- och omsorgsboende lever upp till kraven angående fastighetens status gällande bland annat boendestandard och arbetsmiljö och ser därmed inga hinder för en förnyad upphandling av driften.

Upphandlingsform

Södermalms stadsdelsnämnds beslut omfattar en rekommendation om att upphandlingen genomförs som en reserverad upphandling för vissa tjänster enligt bilaga 2 i LOU. Detta i syfte att främja idéburna organisationer.

Från och med 1 januari 2023 finns det möjlighet att reservera deltagandet i en upphandling av vissa tjänster som omfattas av bilaga 2 i LOU. En sådan reservation innebär att endast idéburna organisationer som uppfyller vissa krav tillåts delta i upphandlingen. För att deltagandet i upphandlingen ska kunna reserveras ska följande krav vara uppfyllda:

- Reservationen ska avse idéburna organisationer vars allmännyttiga syfte bidrar till att uppnå ändamålet med den tjänst som ska tillhandahållas.
- Organisationer får inte göra värdeöverföringar annat än till andra idéburna organisationer eller till forskning.
- Staten, en region eller en kommun får inte ha ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen.

En reserverad upphandling begränsar givetvis antalet anbudsgivare som kan delta i upphandlingen, men mot bakgrund av att det finns flera idéburna aktörer som är verksamma inom äldreomsorgen i Stockholmsområdet ser äldreförvaltningen inga hinder att genomföra en reserverad upphandling avseende driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende.

Genomförande av central entreprenadupphandling

Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om att driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende, inklusive Pensionat Hornskroken, ska upphandlas genom en central entreprenadupphandling, är det äldrenämnden som kommer att ansvara för den upphandlingen. Upphandlingen genomförs i enlighet med äldrenämndens delegationsordning.

Tidsplan

Det nuvarande entreprenadavtalet avseende Hornskrokens vård- och omsorgsboende löper ut den 31 januari 2024.

Mot bakgrund av att det tar minst ett år att genomföra en entreprenadupphandling, från start till ett eventuellt nytt övertagande, behöver arbetet med att ta fram ett upphandlingsdokument påbörjas omgående, alltså redan innan ett formellt beslut om förnyad upphandling av driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende är fattat av kommunfullmäktige. Det är av stor vikt att både Södermalms stadsdelsförvaltning och stadsledningskontoret, förutom äldreförvaltningen, kan avsätta resurser för detta arbete.

Mot bakgrund av att ett upphandlingsdokument avseende Linnégården precis har tagits fram och det därutöver var relativt nyligen som driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende upphandlades, bedömer äldreförvaltningen att de flesta krav och skrivningar bör kunna återanvändas. I och med att upphandlingen avseende Hornskroken föreslås genomföras som en reserverad upphandling behöver dock upphandlingsdokumentet anpassas till det.

Målet är att ett förslag till upphandlingsdokument skulle kunna tas upp för beslut vid äldrenämndens sammanträde i juni, med reservation för att ordinarie tidsplan inför ärenden till äldrenämnden i detta fall troligen kommer behöva frångås. Alternativt kan det komma att uppstå ett behov av att sammankalla till ett extra sammanträde för äldrenämnden.

I och med att tidsplanen för genomförande av centrala entreprenadupphandlingar behöver ta höjd för tid för eventuella överprövningar samt tillståndsprövning av Inspektionen för vård och omsorg (IVO), finns det tyvärr en uppenbar risk för att en eventuell ny entreprenör inte kommer att hinna ta över driften från och med den 1 februari 2024.

Förvaltning av avtal

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut från 2008 om införande av valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen ska nya entreprenadavtal som upphandlas centralt förvaltas och följas upp av respektive stadsdelsnämnd. Detta innebär mer konkret att när en central entreprenadupphandling är slutförd och avtal är tecknat, ska avtalen lämnas över till ansvarig stadsdelsnämnd.

Respektive stadsdelsnämnd har därefter ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet samt att föra en löpande dialog med entreprenörer m.m. Äldreförvaltningen stödjer vid behov stadsdelsförvaltningarna i detta arbete samt bevakar löpande även entreprenörers kreditvärdighet och olika typer av förändringar som kan ske i respektive organisation.

Patric Rylander
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Linda Hammes
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

1. Södermalms stadsdelsförvaltning tjänsteutlåtande ”Drift av Hornskrokens vård- och omsorgsboende och hotellpensionatet Hornskroken” (Dnr. SÖD 2023/69).
2. Protokollsutdrag från ”Protokoll 4/2023, § 15” fört vid Södermalms stadsdelsnämnds sammanträde den 23 mars 2023.